

De Hazenberg modellen

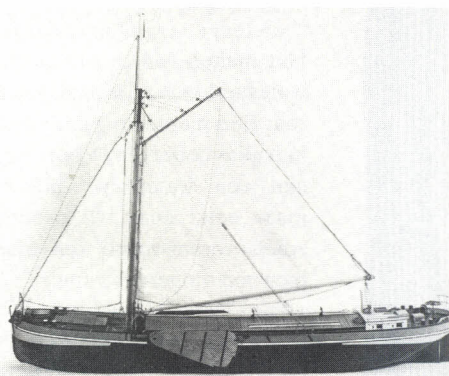
Model van een ijzeren kraak

Henk Dessens

In 1960 bouwde Jelle Hazenberg een model van een ijzeren kraak. De meeste laat negentiende-eeuwse en begin twintigste eeuwse kraken hadden een rechte voorsteven, waarvan de neus boven het dek naar binnen viel, de zogenaamde „gebroken neus”. Maar er waren ook kraken met een geheel rechte voorsteven. Jelle Hazenberg bouwde de kraak naar een tekening uit het archief van de scheepswerf van de Gebrs. Boot te Leiderdorp. Het aardige van het model is dat het de mengeling laat zien van moderne en traditionele elementen die bij dit scheepstype werden toegepast. De rompvorm was zonder meer modern, en onder andere toegepast in de Rijnvaart (sleepkasten). Een horizontaal stuurwerk heeft de helmstok vervangen. De helmstok kwam overigens wel voor op de ijzeren paviljoenkraken. De dekindeling en de tuigage zijn echter zeer traditioneel. Let op de houten rol (ankerspil), die nog niet verdrongen is door de modernere ankerpatentlier, of de talrepen die het want met de puttings op het boeisel verbinden.

Merkwaardig is de steng op de mast. De werftekening toont een kraak met gestreken stengemast. Op sommige

oude foto's zijn kraken te zien met zo'n stengemast. Deze gewoonte kwam ook voor op de eerste beurtmotorschepen uit de jaren '90 van de vorige eeuw; die hadden een houten laadmast, met voor de sier een steng op de mast. Bijzonder is de wijze van strijken van de mast: onderdeks. De meeste schepen van een dergelijk formaat streken de mast met behulp van een lier en bokkepoten. Op het model steekt de mast door het dek heen, en is de voet van de mast verzwwaard met een contragewicht, dat het strijken vergemakkelijkt. De kraak waarnaar het model gebouwd werd was van schipper J. Bauer te Amsterdam. Bouwjaar was 1908.

Model van een ijzeren kraak. Inv. nr. M11697

*„Klaar om te wenden”,
tentoonstelling over de
zeilende binnenvaart in
het Maritiem Museum
Prins Hendrik te Rot-
terdam.*